

SOUTĚŽ O NEJLEPŠÍ URBANISTICKÝ PROJEKT

Fakulta architektury Českého vysokého učení technického v Praze již od roku 1994 každoročně pořádá soutěž studentů vysokých škol o nejlepší urbanistický projekt. Soutěž organizuje Ústav prostorového plánování fakulty a vyzývá k ní všechny studenty škol, které mají ve svém programu projekty urbanismu a územního plánování. V soutěžní porotě jsou spolu s pedagogy výrazně zastoupeni lidé z urbanistické praxe, o nichž věříme, že dokáží „zevně“ posoudit kvalitu práce vzniklé v jednotlivých školních ateliérech. Sponzorsky se na soutěžních cenách a odměnách a na nákladech spojených s vystavením prací v současné době podílejí Česká spořitelna, Urbanistické středisko Brno a studio Grafis, podle svých možností přispívají i jednotlivé účastnické školy.

XV. ročníku, který proběhl v roce 2009, se zúčastnilo celkem 26 soutěžních prací, které splnily soutěžní podmínky. Soutěžní porota zasedala ve složení předseda poroty Ing. arch. Zdeněk Fikar (Odbor územního rozvoje Praha 3), Ing. arch. Irena Fialová (FA ČVUT v Praze), doc. Ing. arch. Karel Havliš (FA VUT v Brně), Ing. arch. Miroslav Kolár (FA STU v Bratislavě), Ing. arch. Jan Schindler (ateliér ARCHITEKTI – 4A) a Ing. arch. Petr Dvořák (ateliér ADNS). Sekretářem soutěže a zástupcem Asociace pro urbanismus a územní plánování byl její místopředseda Ing. arch. Vít Řezáč.

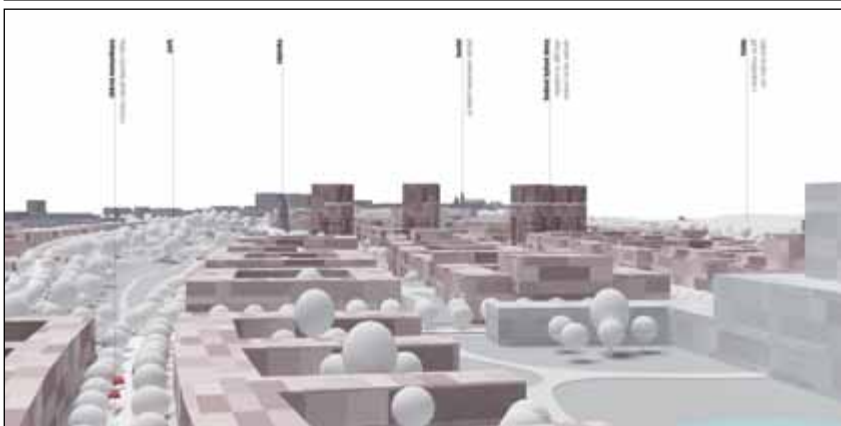
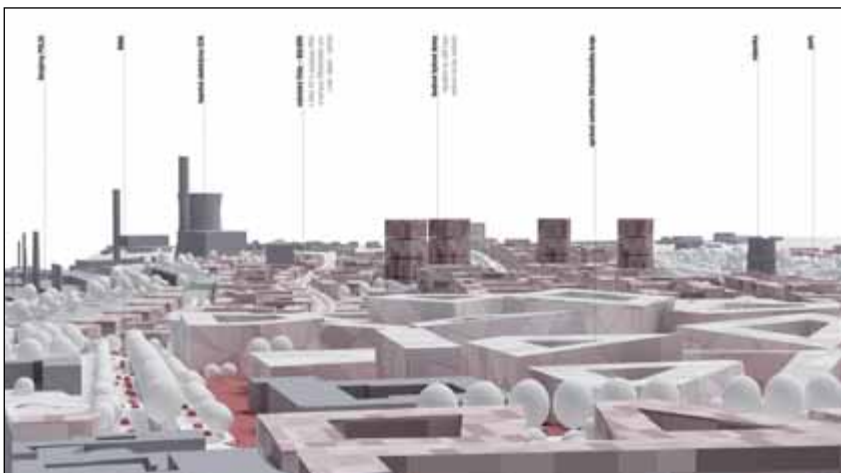
Oceněné návrhy pokrývají široké spektrum od velkých vizionářských manifestů až po měřítkem drobné projekty, které pracují s místními komunitami a hledají cesty jak zlepšit prostředí s omezenými prostředky obyvatel. Vlastně všechny se zabývají hledáním nových funkcí a významů v existujících strukturách a tkáních měst, namísto jejich další expanze do krajiny. Významný podíl návrhů řeší téma rekonverze brownfieldů. To je jistě velmi příznačné pro problémy, které bude muset nová generace urbanistů řešit. Soutěžní porota rozhodla o tomto pořadí oceněných prací:

1. cena: projekt Kladno +30: konverze brownfieldu Koněv

autoři: Benedikt Markel, Martin Chlanda, Lukáš Hudák – ateliér Plicka, FA ČVUT

Hodnocení poroty:

Základním tématem projektu je způsob integrace a využití rozsáhlého brownfieldu o rozloze cca 120 ha uprostřed

1. cena: projekt Kladno

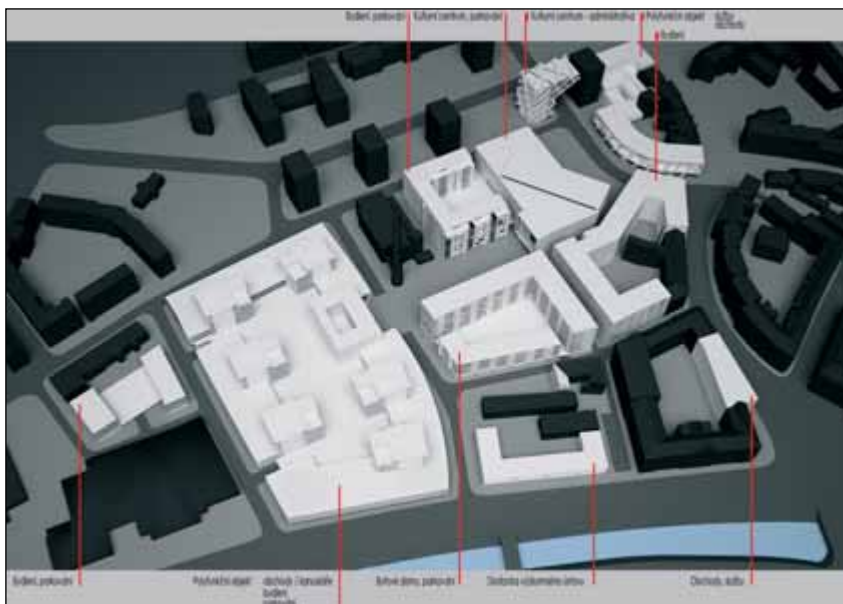
středně velkého města se 70 tisíci obyvatel. Kapacita řešeného území umožní v budoucnosti nárůst a rozvoj města o dalších 50 %.

Precizní územní analýzy v kombinaci s logickým zadáním úlohy tvoří základní osu urbanistického scénáře. Autoři ve svém návrhu výborně skloubili základní životní parametry městského organismu (doprava, hustota, zeleň, funkce) se stávajícím postindustriálním geniem loci. Navrhovaná zástavba je inspirována klasickými formami městských struktur (ortogonální nebo „rostlé“), v rámci kterých návrh hledá nové prostorové principy a proporce. Porota zejména oceňovala variabilitu rastrové zástavby, která je invenčním způsobem ověřena katalogem využitelnosti plošné jednotky 160/160 m. V obecné rovině nabízí tento projekt zajímavé recepty, které by bylo možné aplikovat v mnoha dalších případech rekultivace a oživení bývalých průmyslových zón nacházejících se v těsném kontaktu s historickými jádry měst.

2. cena – bývalý areál firmy KRAS na Starém Brně **autor: Petr Juráň – ateliér Kopáčík, FA VUT**

Hodnocení poroty:

Urbanistická studie studenta Petra Juráňe zaujala svým komplexním pojetím. Návrh citlivě propojuje dvě rozdílné urbanistické struktury, historické jádro města na severovýchodní straně a modernistický komplex veletržního výstaviště. Zaplněná mezera po továrním areálu firmy Kras se stává opět městem, zaceleny jsou nejen švy, které několik desetiletí „vyhnlávaly“ po jeho obvodu, ale i necitlivý průraz veletržní třídy z dob socialismu. Postindustriální dědictví v podobě kotelny je vtípně začleněno do nového veřejného prostanství, její nepostradatelný komín dominuje prostoru a podporuje vznik „genia loci“. Veřejné a privátní (vyhrazené) prostory s vhodně volenými funkcemi jsou optimálně rozprostřeny tak, aby vyhovovaly budoucím uživatelům i realizovatelnosti. Složitý dopravní rébus průniku automobilové a hromadné dopravy na Mendlově náměstí je řešen bezkonfliktně s preferencí pěších, náměstí tím zároveň

2. cena: Brno – model území

2. cena: Brno – pohled z Červeného kopce

získává na městotvornosti. Studentská práce je jasně, přehledně a s bravurou adjustována, nepostrádá ani potřebnou míru architektonického designu, svou uceleností vysoce překračuje standardní úroveň ateliérové práce studenta třetího ročníku.

3. snížená cena: Generace 0 Praha

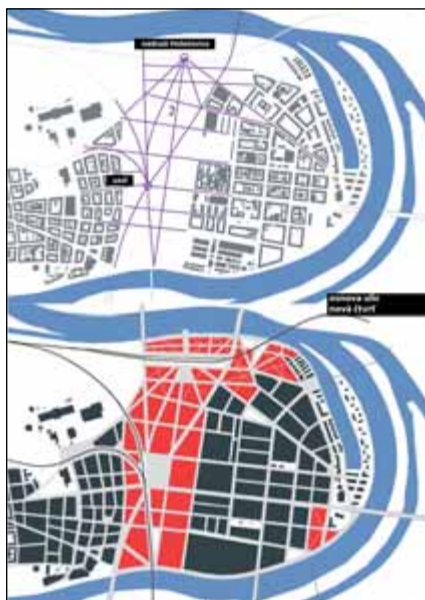
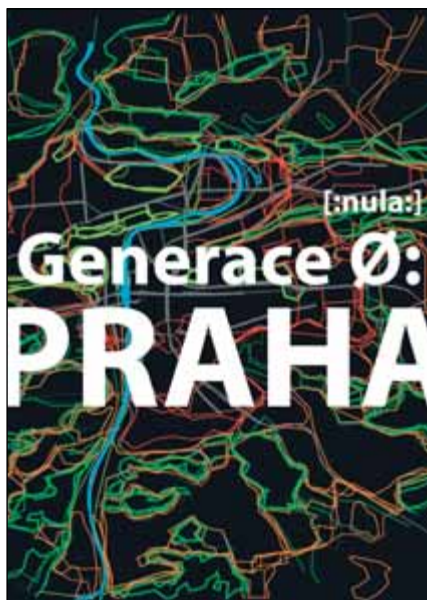
autoři: Vladimír Fialka, Jan Hrouda, Tomáš Jirman, Jan Karásek, Robin Mueller, Vít Podrázský a Filip Tittl – ateliér Koucký, FA ČVUT

Hodnocení poroty:

Práce skupiny sedmi studentů nazvaná Generace 0 se zcela vymyká běžnému pojetí studentských projektů. Tito studenti jsou mladí, drzí, kritičtí a zá-

roveň plní nadšení. Práci si v podstatě vymysleli sami, s vervou se pustili do úkolu, se kterým si lámou hlavu již generace urbanistů, totiž vytvořit moderní, funkční, nadčasovou koncepci našeho hlavního města.

Generace 0 znamená, že je třeba začít znovu od začátku? Proč ne. Jsou jiní než předchozí generace, jsou odvážní, vidí svět jinými očima, s globalizací nemají problém... Používají neotřelé výrazové prostředky („tlející zbytky a šťavnaté masíčko“) a cílevědomě přes rozsáhlou analýzu jdou za svým cílem. Nejsou zatíženi politickými dohodami/nedohodami ani majetkovými vztahy, nad velkolepým plánem celého města nám předkládají svoji koncepci, kde existuje rovnováha mezi městem a přírodou. Celým plánem prostupuje neopakovatelná topografie Prahy, která jasně napomáhá vytváření jasných rozhraní mezi zastavěnou a nezasta-

3. snížená cena: *Generace 0*

věnou krajinou. Urbánní struktury tak přirozeným způsobem zapadají do topograficky předem definovaného prostředí. Na vybraných lokalitách testují svůj vlastní přístup a metodologii. A jak vidno, mohla by fungovat!

Odměna: Holešovice-Bubny
autoři: Tomáš Henel
a Ondřej Fiala – ateliér
Pata a Portyková, FA ČVUT

Hodnocení poroty:

Ideová urbanistická studie Holešovice-Bubny studentů Tomáše Henela a Ondřeje Fialy zaujala hlavně profesionalitou zpracování. Veškerá schémata, výkresy i vizualizace působí velice příjemně svojí čistou grafikou, výrazovou uměřeností a lehkou barevností. Vše je snadno čitelné i pro laickou veřejnost, dalo by se říci až „módně chytlavé“. Projekt by měl jistě vysoké šance uspět ve skutečných architektonických soutěžích. Navržená struktura bloků velice dobře navazuje a propojuje rastr obou sousedních čtvrtí. Dimenzování bloků bylo ve vztahu k okolí navrženo rovněž velice citlivě. Část poroty měla výhrady pouze k podivnému tvarování vnitřního parku, které zjevně nepodporuje „městskost“ prostředí.

Odměna: Holešovice-Bubny

Odměna: Holešovice-Bubny

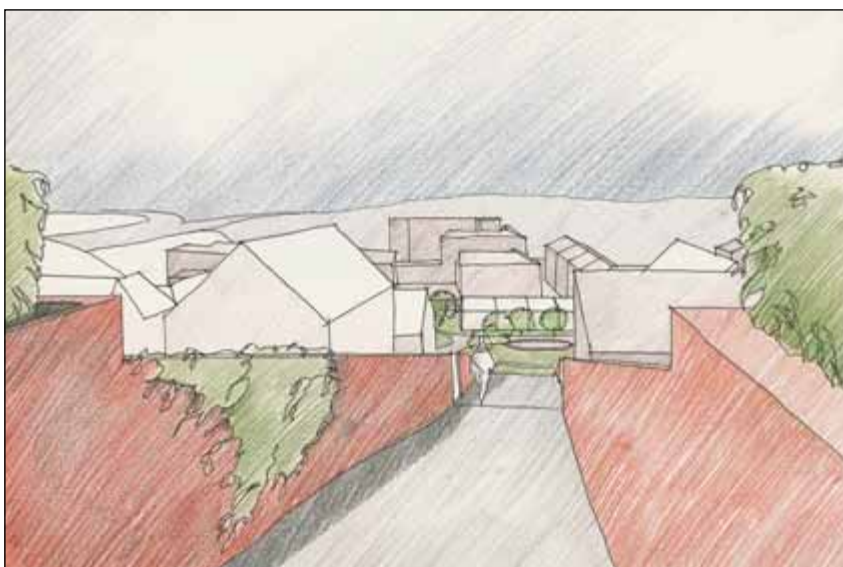
Odměna: Na Hájku – komunita bez aut
autorka: Iva Martínková – ateliér Maier a Vorel, FA ČVUT

Hodnocení poroty:

Projekt „Zelená komunita v barevném městě“ (Na Hájku – komunita bez aut) si získal velké sympatie pro své „komorní“ téma i přístupem k jeho řešení. V čase, kdy odborníci volají po zastavení obestavování měst obytnými satelity a ničení příměstské krajiny, ukazuje studentka Iva Martínková, jak by vyspělá kulturní společnost měla přemýšlet a pečovat o zachování své autenticity. Společnost, která po předchozích chybách pochopila, že kvalita života nespočívá v budování megalomanských projektů na zelené louce. Projekt usiluje o regeneraci (možná spíše konverzi) původní kolonie dělnických domků, jedné z posledních v Praze, kterou doposud nespokl svět velkého developmentu. Pro udržení historické paměti dělnické periferie, propojení s literárním odkazem Vladimíra Hrabala, ale hlavně pro zhodnocení originálního charakteru Libně, je zvolený přístup nejnadějnějším. Velice dobře si lze představit, jak podlehnout atmosféře kolonie a zapojit se do jejích oprav a dostaveb, žít zde a stát se součástí komunity. Drobné měřítko místa může také velice obohatit své okolí. Opravdu by stálo za to, kdyby si to místní samospráva uvědomila a bez klientelistických spekulací vzala tento výjimečný projekt pod ochranná křídla.

Odměna: Na Hájku – komunita bez aut

Odměna: Na Hájku – komunita bez aut

Odměna: 1 km long park – Central Park Jižní Město
autor: Milan Valeš – ateliér Hanson a Klápště, FA ČVUT

Hodnocení poroty:

Práce Milana Valeše upoutá volbou zdánlivě neatraktivního tématu – kultivace sídlištního prostředí z 80. let. Na první pohled spíše schematicky uspořádaný prostor „centrálního“ parku sídliště skrývá velkorysý koncept. Jeden kilometr dlouhý zelený prospekt s přímou linií pěší spojnice je promyšlenou koncepcí, jak proměnit sídlištní monokulturu v pestrá nabídku akti-

Odměna: 1 km long park – Central Park Jižní Město

vit, které dnešní prostředí sídliště prostrádá. Studentská práce je ukázkou zdařilé urbánní strategie pro tolik potřebnou komplexní humanizaci velkých sídlišť. Hodnota práce je zejm-

na v celistvosti chápání problematiky. Vedle urbanistické dostavby (prostorového i funkčního doplnění) je stejnou mírou věnovaná pozornost prostorovému i funkčnímu uspořádání parkových

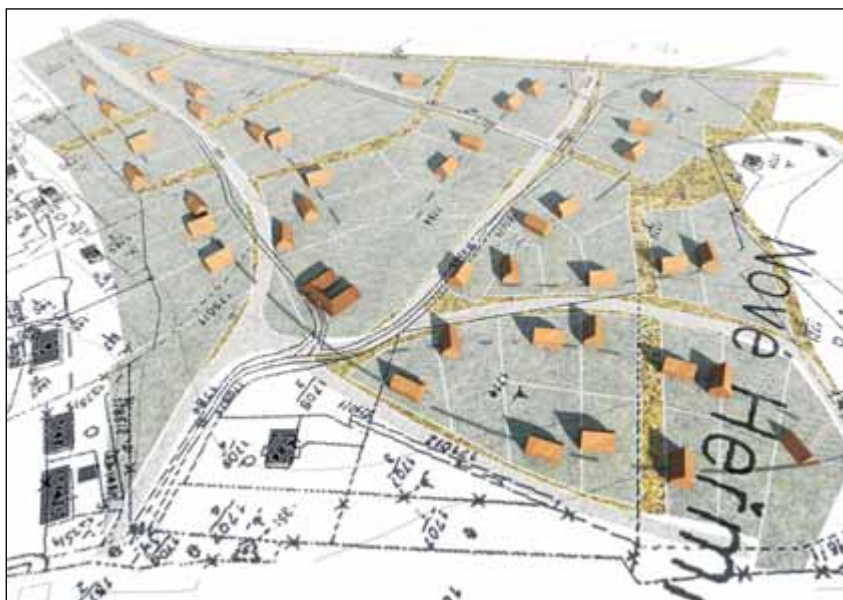
prostor v městskou krajinu s velkým podílem aktivit volného času a každodenní rekreace. Vysoké kvalitě hodnocené studentské práce prospívá i neformální grafické provedení s nápaditými odkazy a vysvětlivkami.

Odměna: Nové Heřmínovy – veřejný domov

autoři: Vojtěch Jemelka, Martin Štěpánek, Samuel Nárožný – ateliér Ponešová, FA VUT

Hodnocení poroty:

Projekt rozvoje obce Nových Heřmínovů řeší naléhavou situaci obce s cennými památkami lidové architektury Jesenicka a jedinečným přírodním prostředím, které hrozí zatopení poloviny její plochy novou přehradní nádrží. Koncept projektu vychází z pečlivé analýzy stávajícího stavu obce a vyhodnocení jeho silných a slabých míst. Autoři přistupují k hrozbě přehrady jako k prostředku, umožňujícímu změnu obce k lepšímu. Analýzou hranic, cest, uzlových bodů, oblastí a dominant obce odhalují její vnitřní logiku a soudržnost. Navrhují, že nabízené náhradní území není třeba zastavět, že obec může růst koncentricky a kompaktně v pokračujícím systému, který jí je vlastní. Odkloňují tranzitní dopravu, která obci nepřísluší a vtípně využívají prostor tímto odklonem uvolněný. Tento veřejný prostor zakomponovávají do nově hierarchizovaného celku veřejných prostorů, ve kterém je každý z prostorů jedinečný. Ve volném zastavění obce odhalují skrytý rytmus, který rozvíjí novou zástavbou. Navrhují nová pravidla pro zastavění obce, která by ochránila její přírodní charakter, navrhují seskupovat pozemky a mezi těmito skupinkami ponechat místo pro veřejný prostor. V neposlední řadě navrhují obnovit a doplnit uzlové body obce o nové tak, aby 250 jejích nových obyvatel v ní našlo jak její historickou paměť, tak základní vybavenost a prostor pro život obce jako společenství. Dá se říci, že tento projekt je vzorovým řešením udržitelného rozvoje vesnického osídlení v kvalitě života 21. století a jako takový získal odměnu.

Odměna: Nové Heřmínovy – veřejný domov

Zvláštní cena hlavního partnera České spořitelny: Komplexný urbanistický návrh Bratislava-Petržalka – rozvojová os

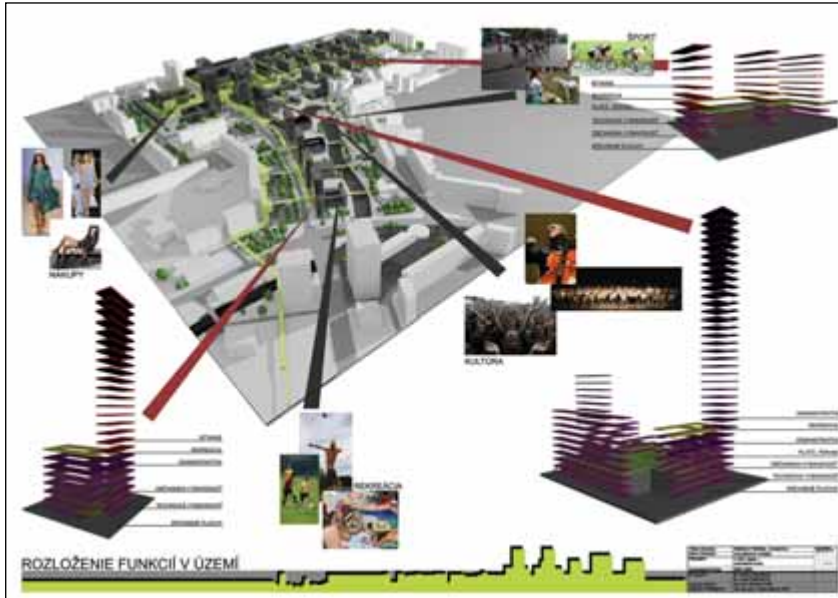
autorky: Patricia Hlavenková a Lenka Gajdošíková – ateliér Kollár, FA STU

Hodnocení poroty:

Návrh Bc. Lenky Gajdošíkové a Bc. Patricie Hlavenkové řeší zástavbou nedotknutou a koncepčně nezadefinovanou severní část hlavní tržiskové osy městské části Bratislava-Petržalka. Severní část tržiskové osy je území so súborem jedinečností: nachádza sa v križovaní dvoch najvýznamnejších rozvojových osí urbanistickej štruktúry mestskej časti – severojužnej a západovýchodnej, je v najužšej väzbe na centrum mesta a je to územie, ktoré spája dva významné kompozičné a prevádzkové uzly štruktúry v poročne najužšom mieste medzi existujúcou zástavbou, kde ešte ku všetkému sa nachádza i technicko-prirodny element – Chorvátske rameno. Autorky návrhu vo svojom riešení vzhľadom na uvedené fakty v maximálnej miere využili možnosti územia a s vysokou dávkou zodpovednosti zohľadnili jeho hodnoty. Týka sa to najmä riešenia náročných prevádzkových vzťahov, ktoré v sebe zahŕňa riešenie komplikovaných dopravných uz-

lov, riešenie nosnej sústavy koľajovej hromadnej dopravy s invenčným trasovaním v rôznych úrovniach s maximálnym prepojením na človeka a jeho pohyb, na verejné priestory a na parter objektov. Návrh správne integruje do severného uzlu lokálnu stanicu železničnej dopravy s priamou väzbou na severojužné trasovanie koľajovej MHD. S funkčného hľadiska návrh dopĺňa chýbajúcu štruktúru ťažiskových funkcií občianskej vybavenosti v rôznych formách a proporciách, s doplnením o obytnú funkciu, ktorá je nevyhnutná pre zachovanie živého a pulzujúceho prostredia. Z kompozičného hľadiska je návrh prínosom ako v jasnej priestorovej hierarchizácii s dobre zvládnutou hmotovo-priestorovou proporcionalitou, tak i v identifikácii užšieho i širšieho okolia.

Oceněné soutěžní návrhy nyní absolují výstavní pout', aby se studenti, pedagogové i odborná veřejnost mohli seznámit s výsledky soutěže a aby mohli posoudit, jak je to s kvalitou přípravy urbanistů a plánovačů na našich školách. Prvním zastavením je výstava FOR HABITAT v Praze-Letňanech od 1. do 5. března, dále návrhy poputují na Fakultu architektury VUT v Brně od 12. do 23. dubna, Fakultu architektury STU v Bratislavě od 17. do 28. května, pak se vrátí do Prahy na Architecture Week od 20. září do 3. října a konečně je budou moci

Zvláštní cena: Komplexný urbanistický návrh Bratislava-Petržalka

zhlédnout účastníci konference Asociace pro urbanismus a územní plánování v Praze od 21. do 22. října.

Až doposud se soutěž vyhlašovala pro studenty urbanistických škol z Česka a Slovenska. Do budoucna hodláme oslovit i obdobné školy v sousedních zemích, abychom umožnili srovnání toho, co se děje v celém středoevropském urbanistickém prostoru, jehož součástí jsme, a s nímž nás pojí společná historie a struktura měst, venkova a krajiny.

*prof. Ing. arch. Karel Maier, CSc.
Ústav prostorového plánování
FA ČVUT*